

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-70-166>

УДК 657

ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ КРИПТОВАЛЮТ В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ ТА УКРАЇНІ

CHALLENGES AND PROSPECTS OF CRYPTOCURRENCY ACCOUNTING IN FOREIGN COUNTRIES AND UKRAINE

Орлов Ігор Віталійович

доктор економічних наук, професор,
Закарпатський угорський Інститут імені Ференца Ракоці II
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3119-0698>

Orlov Igor

Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education

У статті проаналізовано нормативно-правове регулювання бухгалтерського обліку та оподаткування криптовалют в зарубіжних країнах та Україні. Досліджено класифікацію криптовалют як нематеріальних активів відповідно до міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (МСФЗ) та національних регуляторних підходів. FRS 102 дозволяє оцінку криптовалют за моделлю собівартості або переоцінки, що впливає на фінансову звітність компаній. Особливу увагу приділено правовій природі криптовалют у контексті законодавства ЄС, США, Німеччини та інших країн, включаючи проблеми гармонізації нормативних актів та відмінності в підходах до оподаткування криптовалютних операцій. Проаналізовано міжнародні моделі оподаткування, зокрема підходи до класифікації криптовалют як активів, інструментів інвестування або засобу обміну. Запропоновано напрями вдосконалення бухгалтерського обліку криптовалют, враховуючи регламент MiCA Європейського Союзу, рекомендації ОЕСР щодо податкової звітності.

Ключові слова: криптовалюти, бухгалтерський облік, оподаткування, нормативно-правове регулювання, цифрова економіка, віртуальні активи.

The research paper provides a comprehensive analysis of the regulatory and legal framework governing the accounting and taxation of cryptocurrencies in foreign countries and Ukraine. The study explores the classification of cryptocurrencies as intangible assets under International Accounting Standards (IAS) and various national regulatory approaches. It examines the implications of different valuation methods, particularly the cost and revaluation models permitted by FRS 102, and their impact on financial reporting and corporate financial stability. A significant focus is placed on the legal nature of cryptocurrencies across different jurisdictions, including the EU, USA, Germany, and other countries. The research highlights key challenges related to the harmonization of regulatory frameworks and discrepancies in taxation policies for cryptocurrency transactions. Various international taxation models are assessed, with particular attention given to the classification of cryptocurrencies as assets, investment instruments, or means of exchange, depending on the regulatory stance adopted by different countries. The article further explores global challenges associated with cryptocurrency regulation, including the absence of unified accounting standards, risks stemming from price volatility, and the complexities of integrating cryptocurrency transactions into corporate financial statements. Additionally, the study evaluates the impact of evolving regulations, such as the MiCA framework introduced by the EU and the OECD guidelines on cryptocurrency taxation. To enhance the accounting and taxation of cryptocurrencies, the article proposes directions for regulatory improvement, emphasizing the need for standardized approaches to classification, valuation, and reporting. The article identifies key areas for further research, including developing advanced valuation models that account for the unique characteristics and volatility of cryptocurrencies, assessing their influence on corporate financial performance, and exploring their integration into global financial markets.

Keywords: cryptocurrencies, accounting, taxation, legal regulation, digital economy, virtual assets.

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку економіки характеризується швидкими змінами, які відбуваються під впливом

цифровізації. Відбувається трансформація традиційних підходів до ведення бухгалтерського обліку та адміністрування податків.

Одним із найбільш характерних явищ цифрової економіки є поширення криптовалют. Цей напрям відкриває нові можливості для фінансових операцій, але водночас створює значні виклики для правового регулювання, облікових стандартів і податкової політики. Криптовалюти, будучи децентралізованими цифровими активами, забезпечують високий рівень анонімності, що ускладнює їх облік і контроль з боку державних органів. Відсутність єдиної нормативно-правової бази для регулювання операцій з криптовалютами, а також неоднозначність їх правового статусу викликають складнощі як для суб'єктів господарювання, так і для контролюючих органів, особливо тих які відповідають за податкове адміністрування. Однією з ключових проблем в галузі є неоднозначність правового статусу криптовалют. У багатьох країнах, включаючи Україну, криптовалюти не мають чіткого визначення: вони можуть розглядатися як фінансові інструменти, цифрові активи, товари або валюти залежно від конкретного контексту. Така ситуація створює правову невизначеність, що ускладнює їхнє регулювання.

В Україні був прийнятий Закон «Про віртуальні активи», де визначено криптовалюти як цифрові активи, що можуть бути об'єктом обігу, але їх використання як засобу платежу залишається забороненим. Проте, відсутність інтеграції цього закону з іншими нормативними актами, зокрема Податковим та Господарським кодексами України, створює цілу низку колізій у регуляторному середовищі. Окремо питання оподаткування криптовалют є однією з найбільш суперечливих тем як в науковому середовищі, так і серед практиків та спеціалістів галузі. В Україні дохід від продажу криптовалют, відповідно до роз'яснень Державної податкової служби, оподатковується податком на доходи фізичних осіб та військовим збором [13]. Однак, такі вимоги стосуються лише фізичних осіб, тоді як податковий статус юридичних осіб, які займаються операціями з криптовалютами, залишається неурегульованим.

Криптовалюти є глобальним феноменом, і регулювання їх обігу потребує міжнародної координації. Наразі країни обирають різні підходи до регулювання криптовалют: від повної заборони (Китай) до створення сприятливого середовища для розвитку криптоекосистеми (Сальвадор, Швейцарія). Відсутність уніфікованих підходів до оподаткування, ліцензування та фінансового моніторингу крип-

товалют ускладнює їх інтеграцію у світову фінансову систему.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Питання регулювання та обліку криптовалют привертає значну увагу науковців, які досліджують як економічні, так і правові аспекти цього явища. Аналіз відповідності криптовалют критеріям визнання активів у контексті міжнародних і національних стандартів бухгалтерського обліку проведено Я. Крупою та В. Окренцем [4]. Дослідники наголошують, що криптовалюти відповідають ознакам нематеріальних активів через відсутність фізичної форми та здатність приносити економічні вигоди. Дослідження економічної сутності криптовалют і їх відповідності Концептуальній основі Міжнародних стандартів фінансової звітності здійснили Н. Гуріна, А. Озеран і Р. Коршикова [3; 5]. Особливу увагу в літературі приділено правовому статусу криптовалют. Так, С. Федоров досліджує криптовалюти як об'єкт правового регулювання [10]. Автор стверджує, що закріплення поняття «криптовалюта» у вітчизняному законодавстві дозволить включити криптовалютні операції до сфери податкового контролю, але водночас вимагає деталізації правових механізмів їх регулювання. Інші науковці, зокрема І. Спільник та Я. Ярощук, акцентують на важливості належного законодавчого врегулювання обігу криптовалют [9].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Аналіз літератури свідчить, що, попри зростаючу популярність криптовалют, питання їх правового та економічного регулювання залишаються відкритими. Дослідники погоджуються, що існує потреба у гармонізації міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та правового регулювання для інтеграції криптовалют у традиційні економічні системи.

Формулювання цілей статті. Ціллю статті є аналіз особливостей обліку операцій з криптовалютами та ідентифікація ключових викликів для податкової політики України в умовах розвитку цифрової економіки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Бухгалтерський облік криптовалют є складним завданням через відсутність чітких міжнародних стандартів та специфічні характеристики цих активів. Матеріал АССА «Accounting for cryptocurrencies» розглядає різні підходи до обліку криптовалют, зокрема їх класифікацію як нематеріальних активів або запасів, залежно від мети утримання [1]. Також обговорюються виклики, пов'язані з

оцінкою, волатильністю та відсутністю регуляторної ясності, що ускладнює прийняття єдиних облікових політик. Криптовалюти найкраще класифікувати як нематеріальні активи відповідно до стандарту FRS 102, оскільки вони не мають фізичної форми і відповідають визначенню «нематеріального активу» [2]. Згідно цього стандарту, криптовалюти є ідентифікованими, якщо вони можуть бути відокремлені від суб'єкта господарювання і продані, передані, орендовані або обміняні. Для визнання криптовалют як нематеріального активу в балансі компанії мають бути виконані дві умови: 1) ймовірність отримання майбутніх економічних вигод, пов'язаних із цим активом; 2) надійна оцінка вартості активу [2].

Оскільки криптовалюти котируються на біржах, існує ймовірність, що вони можуть забезпечити надходження економічних вигід. Однак їхня волатильність у ціні класифікує їх як немонетарні активи для цілей фінансової звітності. Таким чином, криптовалюти, хоч і не цілком відповідають традиційним вимогам стандартів бухгалтерського обліку, доречно відносити їх до складу нематеріальних активів, з урахуванням їх унікальних характеристик та економічних властивостей.

Відповідно до FRS 102, розділ 18 [2], після початкового визнання нематеріальні активи, включаючи криптовалюти, можуть оцінюватися за моделлю собівартості або моделлю переоцінки.

Україна поступово інтегрує ринок криптовалют у національну економіку, однак цей про-

цес супроводжується численними викликами, що зумовлені як внутрішніми законодавчими особливостями, так і зовнішніми обставинами. Прийняття Закону України № 2074-IX «Про віртуальні активи» [6] у 2022 році стало значним кроком на шляху до врегулювання ринку віртуальних активів. Водночас набрання чинності законом залежить від ухвалення змін до Податкового кодексу України (ПКУ), що регулюватимуть оподаткування криптовалют.

Початковий текст Закону № 2074-IX передбачав розподіл функцій регулювання між трьома органами:

1. Національний банк України (НБУ) має здійснювати нагляд за забезпеченими валютними цінностями віртуальними активами.

2. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР) отримала повноваження регулювати активи, забезпечені цінними паперами та похідними фінансовими інструментами.

3. Центральний орган виконавчої влади мав регулювати всі інші види віртуальних активів, включаючи незабезпечені активи.

Проте такий розподіл функцій викликав зауваження з боку Офісу Президента України, де пропонувалось передати функції регулювання фінансових ринків НКЦПФР, базуючись на міжнародному досвіді, спрямованому на захист інвесторів, попередження шахрайства та запобігання створенню фінансових пірамід. У лютому 2022 року Верховна Рада України повторно ухвалила закон, врахувавши ці пропозиції.

Таблиця 1

Особливості подальшої оцінки криптовалют як нематеріального активу відповідно до FRS 102

Характеристика	Модель собівартості	Модель переоцінки
Ключові особливості	Оцінка за початковою собівартістю, включаючи всі безпосередньо пов'язані витрати, за вирахуванням накопиченої амортизації та втрат від знецінення.	Оцінка за переоціненою вартістю, якщо існує активний ринок. Переоцінка повинна проводитися з регулярністю, щоб вартість на балансі відповідала ринковій.
Умови застосування	Активний ринок відсутній	Активний ринок існує (ринок є однорідним, доступні покупці/продавці, ціни публічні). Модель повинна застосовуватися до всіх активів класу
Відображення змін вартості	Накопичена амортизація і втрати від знецінення відображаються у звітності	Збільшення вартості – в іншому сукупному доході (резерв переоцінки). Зменшення вартості – в іншому сукупному доході або у прибутках і збитках, якщо резерву недостатньо

Джерело: створено автором на основі [2]

Прийняття Закону № 2074-IX залежить від змін Податкового кодексу, які визначають податковий режим для операцій із криптовалютами. У 2022 році було зареєстровано проект Закону № 7150, що пропонував:

- оподаткування прибутку від операцій із криптовалютами за ставкою 5%.
- звільнення від податку на додану вартість (ПДВ) та податку на репатріацію.
- визнання прибутку лише при переході криптовалюти у фіатні гроші або її обміні на інші активи [8].

Попри пропозиції, які вважались позитивними для розвитку ринку криптовалюти, проект закону не пройшов перше читання. Це зумовлено низкою факторів, зокрема початком повномасштабної війни, що переорієнтувала законодавчу діяльність на регулювання умов воєнного стану.

Запуск ринку криптовалют у період війни викликав перестороги з боку НБУ, який зосереджувався на забезпеченні монетарної стабільності країни. Додатково ускладнили ситуацію прогалини у визначенні термінів та класифікації віртуальних активів у Законі № 2074-IX [6], що потребує доопрацювання для забезпечення юридичної чіткості.

Нормативне регулювання криптовалют в Україні перебуває на етапі формування. Хоча прийняття Закону № 2074-IX є важливим кроком, подальший прогрес залежить від ухвалення змін до ПКУ, подолання викликів, пов'язаних із монетарною стабільністю, та удосконалення законодавчих норм. Успішна інтеграція ринку криптовалют вимагає узгодженої стратегії, яка враховує міжнародний досвід, особливості української економіки та виклики воєнного стану.

Норми Закону «Про віртуальні активи» передбачають дуалістичний підхід до класифікації віртуальних активів, що поділяються на два види:

1. Незабезпечені віртуальні активи – активи, які не посвідчують жодних майнових або немайнових прав.

2. Забезпечені віртуальні активи – активи, що посвідчують майнові права, зокрема права вимоги на інші об'єкти цивільних прав. До цієї категорії входять фінансові віртуальні активи, які поділяються на забезпечені валютними цінностями та забезпечені фінансовими інструментами [6].

Закон № 2074-IX визначає віртуальні активи як нематеріальні блага, оборот яких регулюється Цивільним кодексом України

(ЦКУ) та спеціальним законом. При цьому, ЦКУ не містить чіткого визначення віртуальних активів чи криптовалют, що створює правові колізії. У главі 15 ЦКУ нематеріальні блага поділяються на: 1) результати інтелектуальної, творчої діяльності; 2) інформацію; 3) особисті немайнові блага [12].

Віртуальні активи не вписуються повністю у жодну з цих категорій, що викликає труднощі в правозастосуванні, наприклад, у питаннях відчуження, захисту прав або укладання правочинів. Відсутність чіткої класифікації віртуальних активів вимагає їх обліку як нематеріальних активів із необмеженим строком використання, що суперечить практичним особливостям використання криптовалют. Для вирішення зазначених проблем у 2023 році були внесені зміни до Цивільного кодексу України шляхом ухвалення Закону № 3320-IX, яким було запроваджено поняття «цифрової речі» [7]. Цифрова річ визначається як благо, що створюється і існує виключно у цифровому середовищі та має майнову цінність. До цифрових речей застосовуються положення про речі, якщо інше не встановлено законом або сутністю цих речей. Прийняті зміни створили правову основу для обліку та регулювання віртуальних активів як об'єктів майнових прав. Однак, з'явилась конкретна потреба в оновленні норм Закону № 2074-IX в частині того як віртуальні активи мають підпадати під «режим речей» (наприклад, чи є вони подільними або чи можуть мати похідний характер).

У 2023 році набув чинності Регламент ЄС 2023/1114 «Markets in Crypto-Assets Regulation» (MiCA), який запровадив стандартизоване регулювання ринку віртуальних активів у ЄС [11]. Регламент надає чітке визначення термінології, класифікації віртуальних активів, а також вимоги до публічних пропозицій і запобігання зловживанням. Зважаючи на євроінтеграційні зобов'язання України, законодавство щодо віртуальних активів має бути адаптоване до стандартів MiCA, що вимагає комплексного оновлення редакції Закону № 2074-IX [11].

Таким чином, класифікація віртуальних активів, закладена у Законі № 2074-IX, має суттєві прогалини, які ускладнюють його практичне застосування. Необхідність оновлення нормативно-правової бази є очевидною, зокрема для врахування змін до ЦКУ та імплементації стандартів ЄС, що повинно забезпечити гармонізацію ринку віртуальних активів в Україні з світовими тенденціями,

одночасно мінімізуючи ризики зловживань та правових колізій.

Розвиток ринку криптовалют у світі вимагає чітких правил оподаткування, які відображають їхню специфіку як цифрових активів. Хоча підходи до оподаткування варіюються залежно від країни, спільною рисою є визначення криптовалюти як інвестиційного активу. В Україні цей процес перебуває на початковій стадії, із застосуванням загальних податкових норм до криптовалютних операцій.

Оподаткування криптовалют у різних країнах базується на їх класифікації як інвестиційних активів, що створює підґрунтя для використання правил, подібних до тих, які застосовуються до акцій чи цінних паперів. Однак специфіка податкових підходів варіюється залежно від країни.

У США криптовалюти розглядаються як активи, що породжують оподатковувані події під час продажу чи обміну. Важливою особливістю є залежність ставки оподаткування від строку володіння активом. Якщо криптовалюта утримувалася менше року, податок на приріст капіталу може сягати 37%, тоді як для строку володіння понад рік ставка становить до 20% [13]. У Німеччині криптовалюта також класифікується як актив, але оподаткуванню підлягають лише доходи від продажу, якщо строк володіння не перевищує одного року. Якщо актив утримується понад рік, дохід звільняється від податку. Крім того, передбачено поріг звільнення від оподаткування у розмірі 600 євро на рік [13].

В Україні відсутнє спеціалізоване законодавство, яке б регулювало оподаткування операцій із криптовалютами. Натомість податкові органи надають роз'яснення, що базуються на загальних положеннях Податкового кодексу України. Криптовалюта не визнається окремим класом активів, що ускладнює її інтеграцію у податкову систему. Згідно діючих норм, оподатковуваною подією визнається продаж криптовалюти, а базою оподаткування – сума коштів, отримана від такої операції. Платники податків зобов'язані подати декларацію про майновий стан і доходи до 1 травня року, наступного за звітним, а сплата податків має бути здійснена до 1 серпня того ж року [13].

Порівняльний аналіз свідчить, що українська податкова система є менш адаптованою до специфіки криптовалют порівняно з системами США чи Німеччини. Відсутність спеціальних ставок або механізмів звільнення від оподаткування для довгострокових інвестицій робить український ринок менш конкурен-

тоспроможним. Наприклад, сукупна ставка податку на дохід від криптовалют в Україні становить 19,5%, що значно перевищує ставки, застосовувані у Німеччині чи США для довгострокових інвестицій [13].

Україна має потенціал для вдосконалення системи оподаткування криптовалют шляхом адаптації міжнародного досвіду. Впровадження спеціальних ставок для довгострокових інвестицій, визначення порогів звільнення від оподаткування та інтеграція криптовалют у нормативно-правову базу Податкового кодексу можуть сприяти прозорості та розвитку ринку цифрових активів. Ринок криптовалют продовжує розвиватися з високою динамікою, що вимагає адаптації податкового та правового регулювання в різних країнах світу, зокрема в Україні. Хоча міжнародний досвід демонструє різноманітні підходи до оподаткування криптовалют, Україна лише починає формувати власну нормативно-правову базу, що створює простір для дискусій і вдосконалення.

Дуалістичний підхід до класифікації віртуальних активів, закладений у Законі №2074-IX, мав на меті спростити регулювання. Проте на практиці така класифікація виявилася надто узагальненою, що призвело до низки проблем. Наприклад, включення NFT і альткоїнів до однієї категорії незабезпечених активів могло б створити ризики податкових зловживань. Крім того, визначення віртуальних активів як нематеріальних благ у Цивільному кодексі України викликає питання щодо їхньої правової природи. Чи можна віртуальні активи розглядати як подільні або неподільні речі, і як їхня сутність впливає на механізми відчуження або захисту? Оновлення ЦКУ шляхом введення поняття «цифрової речі» є важливим кроком, але воно також вимагає перегляду редакції Закону № 2074-IX для узгодження з новими нормами.

Міжнародний досвід, зокрема підходи США та Німеччини, демонструє, що класифікація криптовалют як інвестиційних активів є ефективним рішенням. Ці країни впроваджують спеціальні режими оподаткування, які враховують строк володіння криптовалютою та обсяг отриманого доходу. Наприклад, Німеччина звільняє від оподаткування дохід від активів, що утримувалися понад рік, що стимулює довгострокові інвестиції.

Водночас в Україні криптовалюти обкладаються податком на доходи фізичних осіб за загальною ставкою 18% та військовим збором, що створює високе податкове наванта-

ження. Відсутність спеціальних норм оподаткування також ускладнює звітність і створює невизначеність для платників податків.

Запропонований у законопроекті № 7150 підхід до оподаткування з пільговою ставкою 5% та звільненням від ПДВ видається більш ефективним. Однак його впровадження потребує ретельного доопрацювання для уникнення зловживань, таких як штучне заниження бази оподаткування через операції з NFT.

Одним із ключових викликів є узгодження нормативно-правової бази з європейськими стандартами, зокрема Регламентом MiCA, який передбачає чітку класифікацію криптовалют, встановлення вимог до публічних пропозицій та боротьбу з маніпуляціями на ринку. Зважаючи на євроінтеграційні зобов'язання України, імплементація цих стандартів є необхідною умовою для розвитку ринку. Додатково варто враховувати економічні умови, в яких відбувається запуск ринку. У період воєнного стану НБУ висловлює занепокоєння щодо впливу криптовалют на монетарну стабільність країни. Водночас, інтеграція криптовалют у національну економіку може стати важливим чинником залучення інвестицій і стимулювання розвитку цифрових технологій.

Висновки. Розвиток ринку криптовалют створює нові виклики та можливості для національних економік, зокрема в аспектах правового регулювання, оподаткування та інтеграції в міжнародний ринок. Україна, як країна, що прагне до цифровізації економіки та євроінтеграції, зробила значні кроки до формування нормативної бази для віртуальних активів, ухваливши Закон № 2074-IX «Про віртуальні активи». Однак низка питань залишається невирішеною, що уповільнює запуск повноцінного ринку. Досвід країн з розвиненими економіками, свідчить про ефективність впровадження спеціальних податкових режимів для криптовалют, що враховують їхню природу як інвестиційних активів. Водночас високі ставки оподаткування в Україні та відсутність чіткої класифікації криптовалют створюють бар'єри для розвитку ринку. Врахування міжнародного досвіду, адаптація до європейських стандартів та розвиток податкової політики сприятимуть формуванню прозорого та конкурентоспроможного ринку криптовалют в Україні, що не лише забезпечить інвестиційну привабливість країни, але й сприятиме розвитку цифрових технологій та інтеграції України у глобальний фінансовий простір.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Accounting for cryptocurrencies. ACCA Global. URL: <https://www.accaglobal.com/uk/en/technical-activities/uk-tech/in-practice/2022/september/accounting-for-cryptocurrencies.html>
2. FRS 102 The Financial Reporting Standard applicable in the UK and Republic of Ireland. FRC (Financial Reporting Council). URL: <https://www.frc.org.uk/library/standards-codes-policy/accounting-and-reporting/uk-accounting-standards/frs-102>
3. Гуріна Н. В. Економічна сутність криптовалюти як методологічна передумова відображення її в бухгалтерському обліку. *Український економічний часопис*. 2020. Вип. 5. С. 42–51. DOI: 10.33244/2617-5932.5.2020.42-51
4. Крупка Я., Окренець В. Криптовалюта як об'єкт обліку і джерело економічних вигод. *Вісник економіки*. 2020. № 3. С. 238–251. DOI: 10.35774/visnyk2020.03.238
5. Озеран А. В., Коршикова Р. С. Визнання криптовалют у фінансовій звітності: актив чи витрати. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2020. Вип. 33. Ч. 1. С. 130–135. DOI: 10.32782/2413-9971/2020-33-23
6. Про віртуальні активи: Закон України від 17.02.2022 № 2074-IX: станом на 15 листоп. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text>
7. Про внесення змін до Цивільного кодексу України щодо розширення кола об'єктів цивільних прав: Закон України від 10.08.2023 № 3320-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3320-20#Text>
8. Проект Закону Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо оподаткування операцій з віртуальними активами № 7150 від 13.03.2022. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/39211>
9. Спільник І., Ярошук О. Інституалізація криптовалют: регулювання, правовий статус, облік і оподаткування. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації*. 2020. № 2. С. 81–92. DOI: 10.35774/ibo2020.02.081
10. Федоров С. Державний фінансовий контроль і криптовалютні операції: поза межами права. *Підприємство, господарство і право*. 2019. № 3. С. 218–222.
11. Форсюк В. Чому в Україні так і не запрацював Закон України «Про віртуальні активи». URL: <https://rates.fm/ua-uk/expert-opinion/chomu-v-ukrayini-tak-i-ne-zapracyuvav-zakon-ukrayini-pro-virtualni-aktivy>

12. Цивільний кодекс України : Кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV : станом на 10 січ. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>

13. Як оподатковувати криптовалюту в Україні? KPMG. URL: <https://kpmg.com/ua/uk/home/media/press-releases/2024/05/yak-opodatkovuvaty-kryptovalyutu-v-ukrayini.html>

REFERENCES:

1. Accounting for cryptocurrencies. ACCA Global. Available at: <https://www.accaglobal.com/uk/en/technical-activities/uk-tech/in-practice/2022/september/accounting-for-cryptocurrencies.html>.

2. FRS 102 The Financial Reporting Standard applicable in the UK and Republic of Ireland. FRC (Financial Reporting Council). Available at: <https://www.frc.org.uk/library/standards-codes-policy/accounting-and-reporting/uk-accounting-standards/frs-102>

3. Hurina N. V. (2020). Ekonomichna sutnist kryptovaliuty yak metodolohichna peredumova vidobrazhennia yii v bukhhalterskomu obliku. *Ukrainskyiekonomichnyichasopys*. Vyp. 5. S. 42-51. DOI: 10.33244/2617-5932.5.2020.42-51

4. Krupka Ya., Okrenets V. (2020). Kryptovaliuta yak ob'iekt obliku i dzherelo ekonomichnykh vyhod. *Visnyk ekonomiky*. № 3. P. 238–251. DOI: 10.35774/visnyk2020.03.238

5. Ozeran A. V., Korshykova R. S. (2020). Vyznannia kryptovaliuty u finansovii zvitnosti: aktyv chy vytraty. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu*. Serii: Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo. Vyp. 33. Ch. 1. P. 130–135. DOI: 10.32782/2413-9971/2020-33-23

6. Pro virtualni aktyvy: Zakon Ukrainy vid 17.02.2022 № 2074-IX: stanom na 15 lystop. 2024 r. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text>

7. Pro vnesennia zmin do Tsyvilnoho kodeksu Ukrainy shchodo rozshyrennia kola ob'iektiv tsyvilnykh prav: Zakon Ukrainy vid 10.08.2023 № 3320-IX. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3320-20#Text>

8. Proekt Zakonu Pro vnesennia zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrainy shchodo opodatkuvannia operatsii z virtualnymy aktyvamy № 7150 vid 13.03.2022. Available at: <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/39211>

9. Spilnyk I., Yaroshchuk O. (2020). Instyualizatsiia kryptovaliuty: rehuliuвання, pravovyi status, oblik i opodatkuvannia. *Instytut bukhhalterskoho obliku, kontrol ta analiz v umovakh hlobalizatsii*. № 2. P. 81–92. DOI: 10.35774/ibo2020.02.081

10. Fedorov S. (2019). Derzhavnyi finansovyi kontrol i kryptovaliutni operatsii: poza mezhamy prava. *Pidpryemnytstvo, hospodarstvo i pravo*. № 3. P. 218–222.

11. Forsiuk V. Chomu v Ukraini tak i ne zapratsiuvav Zakon Ukrainy «Pro virtualni aktyvy». Available at: <https://rates.fm/ua-uk/expert-opinion/chomu-v-ukrayini-tak-i-ne-zapratsiuvav-zakon-ukrayini-pro-virtualni-aktivi>

12. Tsyvilnyi kodeks Ukrainy: Kodeks Ukrainy vid 16.01.2003 № 435-IV : stanom na 10 sich. 2025 r. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>

13. Як оподатковувати криптовалюту в Україні? KPMG. Available at: <https://kpmg.com/ua/uk/home/media/press-releases/2024/05/yak-opodatkovuvaty-kryptovalyutu-v-ukrayini.html>